

Dugnad Center

Vesterbro er en farverig bydel. En festlig bydel. En kompleks bydel. En hårdt belastet bydel. En helt særlig bydel, med helt særlige problemer, og et helt særligt behov for at blive tilbudt og tilladt helt særlige præmisser og redskaber som forudsætning for at kunne fortsætte som en helt særlig bydel.

Ikke NIMBY – men IMBY.

En af grundene til at Vesterbro er så særlig er, at Vesterbros befolkning gerne stiller op til at rumme og løse Vesterbros særlige forhold. Her gælder NIMBY¹ ikke. Her gælder IMBY². Men det er en forudsætning, at der bliver lyttet, forstået og handlet fra centralt hold. Det er en forudsætning at Vesterbro herfra bliver set og anerkendt som noget helt særligt. Vesterbro hverken kan eller skal fortsætte med at bære den alt for tunge byrde af en på visse områder utilstrækkelig narkotikapolitik. Utilstrækkelig, fordi den ikke er formuleret med udgangspunkt i lokale forhold. Utilstrækkelig, fordi der endnu ikke, trods en massiv udbygning af behandlingsindsatsen, er relevante behandlings- og/eller omsorgstilbud til alle. Mange af dem som fortsat er "tilovers" opholder sig på Vesterbro. Og Vesterbro har derfor brug for en lokalt tilpasset narkotikapolitik. En god narkotikapolitik er en lokal narkotikapolitik.

Uløste konflikter. Hjemløse konflikter.

Der er mange konflikter på Vesterbro. Der er mange problemer på Vesterbro. Og alt for mange af disse henstår uløste. Alt for mange af dem er hjemløse. Og de transformerer sig - de vokser. Eller pladsen til dem bliver tiltagende trang. Og aldrig er vi velforberedte. Aldrig står vi klar med de rigtige eller tilstrækkelige redskaber. Aldrig er vi på forkant. Altid er vi bagud.

Der er uløste konflikter stofbrugere imellem, mellem stofbrugere og beboere, beboere imellem, mellem stofbrugere og politi, mellem beboere og politi. Af afmagt skrues beboernes forventninger til politiets formåen op på et niveau, hvor skuffelsen bliver uundgåelig. Vi begynder at se tendenser til, at beboerne mister tillid til politiet. Det må ikke ske. Ingen befolkning kan leve med mangel på tillid til sit politi. En lokalbefolkning har brug for et nærpolti. Vesterbro har ikke et nærpolti. Vi vil have et nærpolti og på den måde blive ligestillet med alle andre dele af landet. Et politi som er vores. Vesterbros nærpolti er pålagt opgaver som udvisker mulighederne for at være nærpolti. Meningsløse opgaver, fordi de er sat til at løse problemer, som de ikke har midlerne til at løse. Problemer som alene kan løses social- og sundhedspolitisk. Det vesterbro'ske "nærpolti" har opgaver der gør, at det reelt er en specialpatrolje.

¹ Not In My BackYard; udtryk for den kedelige tradition, at mange gerne ser, at der bliver gjort noget for de svageste; blot det ikke skal foregå der hvor man selv bor.

² IMBY er det modsatte NIMBY; man mener fortsat, at der skal sættes ind overfor de svageste medborgere, men man vil også gerne lægge lokalområde til. Det er vist ikke for meget at sige, at IMBY er en sjældenhed. Desværre.

Dets virke handler primært om at udøve repression mod stofbrugere, drive og stresse dem rundt med den blå bus (det rullende bødekontor) og overvåge dem gennem persienerne bag Vesterbros vinduer; for at slå hårdt ned på dem med lovens strengeste knytnæve for besiddelse eller overdragelse af små mængder illegale rusmidler. Vi må gentage, at den narkotikaproblematik som udspiller sig på Vesterbro, først og fremmest er en social problematik. Og sociale problemer kan naturligvis ikke løses med repressiv kontrolindsats. Situationen bliver ikke mindre tilspidset af at Vesterbro også bærer byrden af konsekvenserne af uløste problemer og konflikter andre steder i landet. Stofbrugere, som ikke får relevante behandlingstilbud eller er blevet nægtet kontanthjælp i andre dele af landet, søger mod Hovedstadens Hovedbane. Mod Vesterbro. Her er det lettere at overleve. Lettere at gemme sig.

På den måde fyldes Vesterbro til bristepunktet af gamle, uløste og hjemløse konflikter. Konflikter som vi, under de aktuelle præmisser og mangel på redskaber, står magtesløse overfor. Konflikter som Vesterbro nu kræver – og anmoder om adækvat hjælp til at få – løst.

Hvor kan vi være?

"Hvor kan vi være?", spørger stofbrugerne og fortsætter: "Vi kan ikke være nogen steder. Vi er som jaget vildt. Beboerne jager os. Politiet jager os og laver forbudszoner og giver os bøder – men så sig dog, hvor vi skal gå hen!"

I skal bare væk!

Fra politiet kan det lyde sådan her: *"Problemet med narkomaner er, at de samler sig i store klumper på Vesterbro ... og for at gøre dem mindre synlige, så de er mindre til ulempe til beboerne, så prøver vi at sprede problemet rundt på Vesterbro. Det gør vi ved at køre de steder, vi ved de er, og simpelthen bortvise dem, give dem bøder for at samle og opholde sig, de steder, de har forbud, for at sprede problemet rundt på et større område på Vesterbro"*. Sådan sagde politiet senest i september måned i år. Sådan har de sagt længe og i hvert fald siden 1990. En håbløs og meningsløs strategi. Mange i politiet ser det selv. Heller ikke politiet har jo et bud på, hvor stofbrugerne skal gå hen. De siger bare, at "de skal væk". Og væk kommer en del af dem da også, ind i fængslerne især. Men de kommer igen og igen. Især de dårligste, de mest elendige. Og sådan vil det være, så længe stofbrugernes egentlige problemer ikke bliver løst. Der sættes også hårdt ind under påskud af at ramme bagmændene. Forstået som et mål om at ramme "stofkriminelle ikke-brugere" er det et sympatisk mål. Men forestiller man sig, at de skal findes på gadeplan, på den åbne stofscene, på Vesterbro? En doktorafhandling, som i nær fremtid skal forsvares ved Det Juridiske Fakultet på Københavns Universitet, hvor en forsker har fulgt politiets arbejde på især Vesterbro og gennemgået 400 repræsentativt udvalgte narkotikadomme afsagt i København over en 3-årig periode (1998-2000), vil vise, at det ikke er bagmænd som rammes af politiets massive kontrolindsats på gadeplan. Så få som 0,4 pct. af de dømte i København er bagmænd. Resten af de kontrolramte består af de hårdest belastede, mest udslidte og udstødte mennesker dette land kan mønstre. Var det ikke klart allerede, må det nu være krystalklart, at vi må finde andre og mere værdige måder at møde disse mennesker på.

Konflikten har stået på længe. Alt for længe. I mere end 30 år har Vesterbro båret en helt urimelig byrde. Se f.eks. her Vesterbros mødres krav om en "kanylefri barndom" for deres børn tilbage i 1976:

Nu, ligesom tidligere, må stofbrugerne gerne være på Vesterbro - Vesterbro vil gerne have dem, men vi må insistere på, at præmisserne er rimelige. For alle parter. Stofbrugerne har brug for hjælp. Vel og mærke en hjælp som de også oplever som hjælp. Vi har i årtier talt om at møde dem "hvor de er". Det er på høje tid at komme i gang med også at gøre det. De skal gives mulighed for at definere deres behov selv. Og de har med al ønskelig tydelighed fortalt os, at de mangler et sted at være. Et sted, hvor de kan være, som de nu er. Nu skal de gives det sted. Vesterbro har brug for hjælp. Men tillad os selv at definere behovet. Så er opgaven ikke længere umulig at løfte. Og så løfter vi den.

De 101 løsningsforslag fra Vesterbros Narkotika Dugnad d. 9. september 2005 giver en stærk melding om, hvad der er brug for. Hvilke rum der mangler. Hvilke tilbud som skal etableres.

Dugnad Center. En skitse til et svar.

Dugnad Center er en del af svaret. Det er en foreløbig skitse, men ikke desto mindre et alvorligt ment bud på et tiltag, der vil formå at løse nogle af de største og mest påtrængende problemer. Det er et nødvendigt supplement til de tiltag, der allerede findes i lokalområdet.

Dugnad Center er et stort sted. Et fagligt stærkt sted. Et rummeligt sted. Et relevant og nødvendigt sted. Et sted som vil bestræbe sig på at udgøre en alvorlig konkurrent til stofbrugernes aktuelt foretrukne opholdssteder på Maria Kirkeplads og ved Hovedbanegården. Et tiltag i konstant udvikling, et sted som hele tiden vil tilpasse sig det konkrete behov. Her er der plads til stofbrugere. Det er først og fremmest deres sted. Her vil problemer og konflikter finde hjem. Finde løsning.

Vesterbro er også hårdt belastet af problemer, der faktisk ikke er herreløse i den forstand, at de egentlig hører hjemme andre steder i landet. Behandlingssystemer, som nok er under udvikling, men endnu ikke har nået et tilstrækkeligt kvalificeret niveau og derfor ikke endnu har tilbud til alle med behandlingsbehov. Det er sandsynligt, at mindst halvdelen af de stofbrugere som vil benytte Dugnad Center ikke har anden tilknytning til Københavns Kommune, end det aktuelle ophold. Derfor er det heller ikke Vesterbro, eller Københavns Kommune, der skal finansiere stedet (alene). Staten skal (med-)finansiere stedet, landets amtskommuner og kommuner skal bidrage. Dugnad Center er et fælles projekt. Med tanke på, at den tyske stat har fundet ud af at medfinansiere et fixerum i Amsterdam (Amoc), skulle det også være muligt, at man fra centralt og lokalt hold her i landet anerkender Dugnad Center som et fælles projekt.

Et højt fagligt niveau og brugerstyre.

Dugnad Center har to styre. Et fagligt styre og et brugerstyre. De to styre er ligestillede, men deres opgaver væsensforskellige og hvert styre beskæftiger sig med eget veldefinerede område. Kort fortalt skal det faglige styre sikre, at den vejledning, rådgivning og tilgang der anvendes til enhver tid er udtryk for "best practice" og i videst mulig udstrækning baserer sig på evidens, altså på det vi véd virker. Ikke på det vi kunne ønske os, drømme eller fantasere om, kunne virke. Brugerstyret skal overordnet sikre, at stedet vil opretholde sin status som en stærk konkurrent til de nuværende foretrukne opholdssteder i det åbne rum.

Et egentligt lavtærskeltilbud.

Dugnad Center kalder sig ikke bare et lavtærskeltilbud. Det er et lavtærskeltilbud. Et sted som har så lave tærskler, at stofbrugere ikke får blå mærker på knæene, når de forsøger at komme ind. Det er et sted, hvor man ikke bliver mødt med krav om forandring som betingelse for at være der. Et sted som anerkender, at Det Gode Liv er et individuelt projekt. Et sted, hvor man som stofbruger kan være, har brug for at være og har lyst til at være, også i de allermest kaotiske perioder af sit liv. Et sted, hvor man kan være i den ambivalensperiode, som altid går forud for forandring. Et sted, hvor man kan være, uanset hvor lang ambivalensperioden er. Et sted, hvor man også kan være uanset om man ikke overhovedet ønsker sig eller magter forandring – men et sted, som samtidig er nyttigt i det øjeblik, man måtte ønske sig forandring. Et sted, hvor stofbrugeren kan søge viden om muligheder og rettigheder. Søge afklaring og få hjælp til afklaring. Få akut hjælp, herunder også hjælp til at blive ordineret substitutionsmedicin, hvis man ønsker det. Uden betingelse om at flytte sig først - f.eks. over bestemte kommunegrænser. Det er dermed et sted, der ser stort og flot på

om man har adresse i Københavns Kommune eller ej. Et sted som mere end lever op til den udmærkede tanke bag retssikkerhedslovens § 9, hvorefter opholdskommunen er handlekommune. I Dugnad Center bliver der handlet for og med dem som kommer der. Om de er røde, gule eller blå. Dugnad Center leverer det, som ikke leveres andre steder i dag. Og ydelserne tager udgangspunkt i brugernes behov. Behov for fællesskab, anerkendelse, men også behov på et langt mere konkret plan skal imødekommes, herunder hjælp til hygiejne, viden om førstehjælp, stoffers virkning og bivirkning, fixeteknik og anden skadesreducerende information. I sin form er Dugnad Center et fællesskab, hvor alle parter trænes i at omgås hinanden, i at være fælles – det sker i høj grad så at sige af sig selv - og følger af konstruktionen, indretningen og metoden.

Et tilbud om værdighed – til alle.

Dugnad Center er et tilbud om værdighed, genetablering af værdighed. Alles værdighed. Stofbrugernes først og fremmest, men gennem støtte og opbakning fra politisk hold, også politikernes værdighed.

Et tilbud med nytteværdi.

Dugnad Center er nyttigt og arbejder konstant med at øge og/eller justere sin nytteværdi. Er der nogle, som ikke bruger stedet, bliver de hverken fordømt eller bortdømt. Stedet kigger derimod på sig selv og justerer sit tilbud, sin nytteværdi.

Rum for lidt af hvert.

Dugnad Center vil rumme det meste. Dugnad Center vil derfor også have et sundhedsrum; et rum som er indrettet til at tage hånd om og imødekomme de sundhedsfaglige behov som stofbrugere nu engang har. Et rum for fremme af både psykisk og fysisk sundhed. Et rum som på mange måder går linen ud; det vil ikke bare udlevere sterilt injektionsudstyr, men også følge dette nødvendige skadesreducerende tiltag pænt til dørs med undervisning i fixeteknik, smitterisiko, undgåelse af overdosis, genoplivning samt sikker bortskaffelse af brugt udstyr. Der ligger en stor og vigtig sundhedspædagogisk opgave her. Der er rigelig evidens for, at det er påtrængende nødvendigt at udvide den skadesreducerende indsats med denne form for tiltag, som vil kunne reducere generne for berørte lokalbefolkninger, blive opsøgt præcis og udelukkende af målgruppen af hårdt belastede stofbrugere, på sigt i højere grad sikre stofbrugere overlevelshjælp, udgøre et første skridt til øget egen-omsorg som en grundforudsætning for forandring, udgøre et første skridt til at søge behandling - også for de stofbrugere, der endnu ikke har søgt behandling eller blot ikke har profiteret af det etablerede behandlingssystem. Tiltag som ikke vil øge tilgangen af nye stofbrugere og heller ikke øger kriminaliteten i lokalområdet. Et tiltag, som i det hele taget kan udgøre en stærk ramme for anerkendelse på den ene side, og rum for ambivalens på den anden.

Rum for konfliktløsning. Rum for debat. Rum for viden

Dugnad Center er også rum for lokalområdets øvrige problemer. Her er der mødelokale, hvor alle berørte parter jævnlige mødes for at diskutere problemer og finde løsninger, bl.a.

inspireret af den frankfurt'ske model "Montagsrunde". Der er rum for løsning af alverdens konflikter. Rum for at blive oplyst, få viden, gennem jævnlige foredrag og debataftener. Det er også Dugnad Center man kan kontakte, når der måske alligevel ligger brugte kanyler på trappeopgangen eller i baggården.

Rum for alternativt arbejdsmarked

Stofbrugere er ikke på arbejdsmarkedet i dag. De har ikke overskuddet og der er ikke plads til dem. Men i Dugnad Center er der etableret et alternativt arbejdsmarked. For dem. Vi vil være kreative og efterhånden udvide dette alternative arbejdsmarked – også inspireret af erfaringerne fra brugerrum i Holland, hvor man har gode erfaringer med at beskæftige stofbrugere i alternative daglejerjobs. I skæve jobs. Til glæde for alle. Især for stofbrugere.

Præventiv indsats

Sammen med lokalområdets væresteder og tilbud til unge, skal vi have fat på de unge. Her udgør de unge indvandrere en stor gruppe, der skal tages fat på, inden de ender som såkaldte "kaoter" på Indre Vesterbro. Gennem udgående virksomhed og med tilbud om reelle valgmuligheder. Her spiller udviklingen af det alternative arbejdsmarked en stor rolle. De unge (herunder indvandrerne) skal tilbydes et legalt alternativ, når de mangler 200 kr. Frem for at "rulle" fire biler for radioer, skal de kunne vælge en fire timers arbejdstjans i stedet. DGI-byen/Øksnehallen har allerede mange stoffrie i arbejde. De har plads til flere - også som daglejere ved store arrangementer og er principielt med på at udvikle området.

Rum for endnu mere lidt af hvert

Dugnad Center er et stort sted. Med store rum og rum for lidt af hvert. Rum som gør det muligt at undgå bortvisning, fordi de inviterer til den nødvendige inklusion. Rum for alverdens konflikter og for løsning af dem. Toiletrum - gadens folk har stort set ikke adgang til toilet i dag på Vesterbro. Der er også en café, gode køkkenfaciliteter, hvilested, bad, åbne kontorer, sundhedsrum, lockers i næsten uendeligt antal med meget mere. Det eneste der ikke er, er attraktive forhold udenfor stedet.

Optimering og justering for at fastholde konkurrencedygtighed

Opstår der nye mødesteder for stofbrugere i det offentlige rum, som er til gene for beboerne, kan man kontakte Dugnad Center som hurtigt vil undersøge problemets omfang og afdække og formulere mulige løsninger.

Døgnåbent

Dugnad Center er optimalt døgnåbent. I hvert fald i begyndelsen og vil herefter indrette sig efter det behov der måtte vise sig. Således vil stedet også kunne bruges af f.eks. stofbrugere, som har forbud mod at komme og/eller overnatte andre steder i bydelen.

Bemanding

Dugnad Center er bemandet med en fagligt kompetent ledelse samt faste medarbejdere, som har organisationsopgaver og dækker de nødvendige faglige kompetencer. Dertil kommer de frivillige kræfter. Som et udtryk for villet integration og lokal ansvarlighed vil de frivillige bestå af lokale beboere og brugere af stedet, men også gerne af andre.

Samarbejdspartnere

Dugnad Center støttes af lokalsamfundet; Beboerforeningen - Foreningen af Narkoløsninger på Vesterbro, Vesterbro Lokalråd, Center for Narkotika Indsats, Kirkens Korshær/Mariatjenesten, Mændenes Hjem, Pårørende Foreningen LFHN, stofbrugere, tidligere stofbrugere, fagfolk....

Tilknyttet forsknings-/evalueringsenhed

Det er af allerstørste vigtighed, at stedet formår at basere sin indsats på viden. Derfor er evaluering en nødvendighed. Et skarpt øje skal der holdes med hvad der egentlig sker. Forud for etablering skal der gennemføres et kvalitativt studie blandt stofbrugerne. Hvad skal der helt præcist til for at det også bliver stedet som stofbrugerne mangler, stedet som vil udkonkurrere Maria Kirkeplads og Hovedbanegården?

© Dugnad Vesterbro November 2005 www.dugnad.dk